

RON MES VAN ECOLAND: 'DAT IS EKOLOGIE!'

Johan van der Wal

Zolang de mens bestaat, heeft hij invloed uitgeoefend op het hem omringende landschap. Eeuwenlang hebben we de natuur naar onze hand weten te zetten. Een proces dat dóór zal gaan zolang we deze aardbol zullen bevolken. We onderscheiden ons nu eenmaal van andere levende wezens door onze verstandelijke en sociale vermogens. Vermogens die ons om, in staat stellen de natuur om ons heen aan ons dienstbaar te maken. Het kappen van bossen ten dienste van landbouwgronden was zo'n ingreep, evenals het opwerpen van terpen en dijken om de dreiging van het water te beperken. Het huidige landschap wordt door zulke ingrepen nog steeds bepaald.

Uiteraard hebben die ingrepen gevolgen gehad voor het natuurlijk leven. Voor sommige soorten werd de ideale leefomgeving dermate verstoord of zelfs vernietigd dat ze voorgoed verdwenen, voor andere ontstond door zo'n menselijke ingreep juist een omgeving waarin ze zich maar al te graag wilden vestigen. Onze voorouders hebben zich om zulke zaken nauwelijks druk gemaakt; voor hen was het gewoon een kwestie van overleven. Maar tegenwoordig wordt een drastische ingreep op de natuur niet zó maar gepleegd, en wordt eerst nagegaan waaruit die natuur eigenlijk bestaat. Vervolgens wordt de waarde daarvan afgemeten aan relatieve zeldzaamheid, samenhang met andere gebieden, en dergelijke factoren, en telt de natuur samen met overwegingen van andere aard als vaststaand feit mee in de uiteindelijke besluitvorming. De wetenschap die zich om, met het inventariseren van natuurlijke factoren bezighoudt, is de ecologie. Vóór dat besloten wordt wat men met een bepaald gebied wil, laat men door ekologen nagaan wat er feitelijk aan natuurlijk leven aanwezig is. Een taak die soms wordt uitgeoefend door ecologische adviesburo's. Een bekend buro op dat gebied in Nederland is het Ingenieursburo Oranjewoud te Heerenveen. Een bedrijf waar honderden mensen werkzaam zijn, waaronder ekologen. Sinds enkele jaren houden zich echter ook kleinere buro's met het ecologische werk bezig. Eén daarvan is 'Ecoland, bureau voor ecologisch onderzoek', op dit moment — tijdelijk — gerund door één persoon: Ron Mes.

Marktsituatie

Ecoland bestaat al weer zo'n jaar of vier, en wordt tot verdriet van Ron Mes nogal eens verward met het kollega Bureau Ecoplan, dat eveneens in Noord-Nederland actief is.

'Die verwarring ligt natuurlijk voor de hand als de namen waaronder je opereert zoveel op elkaar lijken. Maar gelukkig storen onze opdrachtgevers zich daar niet aan. Behalve het feit dat we beiden met "natuur" bezig zijn en onze namen ongeveer hetzelfde klinken zijn er dan ook géén overeenkomsten. Ik ben met Ecoland begonnen na m'n studie, in '79. Aanvankelijk samen met Rob Schuckard en Bram Vreugdenhil; onze wegen scheidden zich eind '81. Rob runt nu samen met een maat een veehouderijbedrijf bij Uitwellingerga en Bram trad als ecoloog in dienst bij de Provinciale Planologische Dienst van Gelderland. Ik heb het buro toen voortgezet samen met Reinder van der Wal, die echter onlangs besloten heeft een eigen bedrijf op te zetten. Sindsdien run ik Ecoland tijdelijk in m'n eentje.'

Ecoland is dus niet het enige buro dat op dit gebied actief is. Is de markt daar groot genoeg voor?

'Er is een markt, zeker, maar wel van beperkte omvang. Dus ook voor een beperkte hoeveelheid mensen. De Nederlandse natuur staat door allerlei voorgenomen en al uitgevoerde ingrepen behoorlijk onder druk, waardoor er relatief veel aan ecologisch onderzoek gedaan moet worden. Eén van de redenen dat instellingen als de Landinrichtingsdienst of Staatsbosbeheer opdrachten voor ecologisch onderzoek de deur uit doen is dat ze zelf in verband met bezuinigingen een vakaturestop in hebben moeten stellen, maar wel geld beschikbaar hebben voor dit werk dat toch uitgevoerd moet worden. Ze komen dan uiteindelijk wel wat duurder uit dan wanneer ze het in eigen beheer zouden doen, maar dat is op de korte termijn bezien, en bovendien kan men zo wat flexibeler zijn. In het algemeen kun je wel stellen dat bij grote ondernemingen zo'n 10 à 20% van het werk de deur uit gaat; die tendens neemt nog

steeds toe. En als je dan in aanmerking neemt dat de afdeling van Oranjewoud die zich met dit werk bezighield sterk verkleind is, dan geloof ik dat de situatie voor de kleinere buro's niet slechter wordt. Toen we startten met Ecoland konden we er alle drie goed van leven. Die situatie is nu anders'.

Kwaliteit

Maar is een buro als Ecoland nu ook beter dan een gigant als Oranjewoud?

'Beter, en goedkoper. In de concurrentiesfeer die ook in deze branche bestaat vallen uiteraard mensen af. Je moet zien je hoofd boven water te houden door kwaliteitswerk te leveren. Toch denk ik wel dat meerdere buro's op dit terrein actief kunnen zijn. Maar de concurrentie is nu al groot, en ik hou m'n hart vast als ik weer van nieuwe bedrijven hoor. Het is natuurlijk wel de bedoeling dat de bedrijven op een gezonde manier draaien. Ik probeer dat voor Ecoland te bereiken door specialisatie, en door de nadruk te leggen op kwaliteit'.

Wat heb je tot nog toe aan opdrachten uitgevoerd?

'In de winter van '80-'81 hebben we onderzocht, tenminste zo luidde de opdracht, welke effecten een boorlokatie van Petroland had op overwinterende ganzen in Midden-Friesland. Helaas voor Petroland had het bedrijf technische tegenslag bij een andere boring, zodat deze boring ongeveer een jaar werd uitgesteld. Toen er uiteindelijk eind '81 werd geboord ging dat heel voorspoedig, zodat de boortoren al snel weer afgebroken werd. Op dat moment kwamen de ganzen juist weer in Nederland aan. In overleg met Petroland heeft het rapport toen een algemeen karakter gekregen en verscheen uiteindelijk onder de titel "Ganzen in Midden-Friesland". We zijn nu nog in overleg over een populairere uitgave daarvan. Voor Staatsbosbeheer

hebben we verder broedende weidevogels op de voormalige boezemlanden langs het Snekermeer geïnventariseerd. Die inventarisatie was bedoeld om de invloed van oeverrecreatie op de vogels te onderzoeken. Wij deden alleen het ekologischer deel van het onderzoek. Verder hebben we tot nu toe drie opdrachten voor vegetatiekarteringen gekregen: het landinrichtingsproject Oostermeer, de Onneren Oostpolder in de gemeente Haren en het landinrichtingsproject Buitenpost-Twijzel. Opdrachtgevers waren de Landinrichtingsdienst, Staatsbosbeheer en de Directie Beheer Landbouwgronden. De laatste twee karteringen waren vervolgoopdrachten naar aanleiding van de eerste opdracht in Oostermeer'.

Hanteer je ook bepaalde principes bij het aanpakken van opdrachten?

'Nee, dat niet, ik ben gewoon bezig me brood op de plank te verschaffen door middel van datgene waarvoor ik een opleiding heb gevolgd. Maar toch moet ik zeggen dat ik er moeite mee zou hebben om ecologisch onderzoek voor bijvoorbeeld de Zuidwal-koncessie van Petroland te verrichten. Maar ik zou het wel doen, denk ik! Alhoewel ik de grote natuurlijke waarden van het waddengebied uit eigen ervaring ken, omdat ik tijdens m'n studie — samen met Rob Schuckard — drie zomers als vogelwachter op de Engelsmanplaat heb doorgebracht. Ook ben ik voor onderzoek aan wadvogels naar de Banc d'Arguin in Mauretanië geweest. Verder heb ik vegetatie-onderzoek in de Lauwersmeer gedaan, en meegewerkt aan het zeehondenproject bij het Rijksinstituut voor Natuurbeheer op Texel. Het waddengebied is van grote internationale waarde, van zulke gebieden moet je bij voorkeur afblijven'.

Ekologie

Hoe is volgens jou de ecologische situatie, internationaal gezien?

'In ons vak is er voldoende werk. Daaruit kun je de conclusie trekken dat de natuur behoorlijk onder druk staat. Ook in de Derde Wereld bestaat een grote behoefte aan ecologisch onderzoek. Dat bedoel ik niet in negatieve zin, want het gaat ook vaak om bebossings- en irrigatieprojecten en dergelijke. Toch kun je merken dat de situatie op mondiaal niveau verslechtert. De invloed die bijvoorbeeld vanuit de Derde Wereld op trekvogels wordt uitgeoefend, doet zich hier in het westen gelden'.

Wat is voor jou het aantrekkelijke in het beoefenen van de ecologie?

'Dat het zo veelzijdig is. Neem nu die expeditie naar de Banc d'Arguin. Tijdens zo'n onderzoek maak je kennis met het hele ecosysteem: getijbeweging, plantengroei, bodemdieren, en natuurlijk die enorme aantallen wadvogels. Wij telden daar 2¼ miljoen wadvogels op een stukje waddengebied zo groot als Texel en Vlieland. Tijdens het werk van Ecoland kom je dat ook tegen, al is het dan wat minder spectaculair. Na afloop van een periode van veldwerk, een vegetatiekartering bv., dan ken je zo'n gebied van haver tot gort. Mijn opdracht is dan, die totale ervaring over te brengen in een rapport. Dat is ecologie'.

ecoland

schuilenburg 26
8926 kr leeuwarden